

Drogi do zawodu kierowcy

Kształcenie kierowców od 1 września 2019 roku może odbywać się na dwa sposoby: w szkołach publicznych i niepublicznych. W tych ostatnich może przebiegać w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych (KKZ) oraz w formie kursów umiejętności zawodowych (KUZ).

W przypadku kształcenia w szkołach publicznych wszystko, co jest związane z kształceniem należy do obowiązków szkoły. W przypadku pozostałych form kształcenia sytuacja jest nieco bardziej złożona ze względu na liczbę i rodzaj podmiotów, które takie formy kształcenia mogą prowadzić, oraz zróżnicowane sposoby finansowania.

Prowadzenie KKZ i KUZ obwarowane jest szeregiem regulacji prawnych, które przytaczamy poniżej.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe – KKZ

KKZ to kurs, którego program nauczania uwzględnia podstawę programową kształcenia w zawodzie w ramach szkolnictwa branżowego w zakresie jednej kwalifikacji. Jego ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu zawodowego w zakresie tej kwalifikacji przeprowadzanego przez okręgowe komisje egzaminacyjne - **art. 4 pkt 35 Ustawy Prawo Oświatowe (dalej UPO).**

Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą być prowadzone przez:

- 1) publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła;
- 2) publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego;
- 3) instytucje rynku pracy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową;
- 4) podmioty prowadzące działalność oświatową, o której mowa w art. 170 ust. 2, posiadające akredytację kuratora oświaty, o której mowa w **art. 118 i 117 ust. 2 UPO.**

Szkoły publiczne i niepubliczne prowadzące kształcenie zawodowe mogą organizować kwalifikacyjne kursy zawodowe wyłącznie w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy może być prowadzony w formie:

- **dziennej** – zajęcia odbywają się przez 5 lub 6 dni w tygodniu;
- **stacjonarnej** – zajęcia odbywają się przez 3 lub 4 dni w tygodniu;
- **zaocznej** – zajęcia odbywają się co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (w formie e-learningu), z tym że zajęcia praktyczne, laboratoryjne i zaliczenia muszą odbywać się „w realu”.

W obecnej rzeczywistości gospodarczej i prawnej istnieje pełna możliwość zakładania szkół zawodowych przez pracodawców.

Osoba fizyczna lub osoba prawna (fundacja, stowarzyszenie, spółka z o.o.) może założyć szkołę niepubliczną po uzyskaniu wpisu do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego, obowiązana do prowadzenia danego typu publicznych szkół. W przypadku szkół prowadzących kształcenie zawodowe organami ewidencyjnymi są powiaty i miasta na prawach powiatu - **art. 168 UPO**.

Organizatorzy KKZ mają obowiązek zapewnić:

- kadre dydaktyczną posiadającą kwalifikacje wymagane od nauczycieli lub instruktorów praktycznej nauki zawodu;
- odpowiednie pomieszczenia wyposażone w sprzęt i pomoce dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację kształcenia;
- bezpieczne i higieniczne warunki pracy i nauki;
- warunki organizacyjne i techniczne umożliwiające udział w kształceniu osobom niepełnosprawnym;
- nadzór służący podnoszeniu jakości prowadzonego kształcenia.

Finansowanie KKZ prowadzonych przez szkoły

Środkami przeznaczonymi na szkolnictwo zawodowe dysponuje Starosta.

Niepubliczna szkoła branżowa I stopnia (a także technikum) otrzymuje na każdego ucznia dotację z budżetu powiatu w wysokości równej kwocie przewidzianej na takiego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla danego powiatu.

Dotacja dla niepublicznej szkoły branżowej I stopnia jest przekazywana pod warunkiem, że:

- 1) organ prowadzący szkołę przekaze organowi dotującemu informację o planowanej liczbie uczniów nie później niż do 30 września roku bazowego (tj. roku poprzedzającego rok budżetowy);
- 2) szkoła przekaze dane do systemu informacji oświatowej według stanu na 30 września roku bazowego.

Na wniosek organu prowadzącego szkołę organ wykonawczy powiatu właściwego do udzielenia dotacji może wyrazić zgodę na odstępnie od ww. terminu lub na udzielenie dotacji w terminie wcześniejszym niż od początku następnego roku budżetowego w przypadku nieprzekazania ww. informacji i danych.

Dotacja jest przekazywana na rachunek bankowy szkoły w 12 częściach w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca, z tym że części za styczeń i za grudzień są przekazywane w terminie odpowiednio do 20 stycznia oraz do 15 grudnia roku budżetowego.

Niepubliczne szkoły prowadzące KKZ otrzymują na każdego słuchacza kwalifikacyjnego kursu zawodowego, który zdał egzamin zawodowy w zakresie danej kwalifikacji, dotację z budżetu powiatu w wysokości stanowiącej sumę kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej dla powiatu na takiego słuchacza kwalifikacyjnego kursu zawodowego, który uczestniczył w kursie, oraz kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej dla powiatu na takiego słuchacza kwalifikacyjnego kursu zawodowego, który zdał ten egzamin. Dotację ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w części oświatowej subwencji ogólnej w roku budżetowym, w którym słuchacz ukończył ten kurs.

Dotacja dla niepublicznej szkoły prowadzącej KKZ jest przekazywane pod warunkiem, że:

- 1) organ prowadzący szkołę przekaze organowi dotującemu informację o planowanej liczbie słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych nie później niż do 30 września roku bazowego;

- 2) szkoła przekaże dane do systemu informacji oświatowej według stanu na 30 września roku bazowego;
- 3) organ prowadzący szkołę udokumentuje uzyskanie certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie danej kwalifikacji przez słuchacza kwalifikacyjnego kursu zawodowego w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia wyników egzaminu zawodowego przez okręgową komisję egzaminacyjną; na wniosek organu prowadzącego szkołę okręgową komisja egzaminacyjna wydaje niezwłocznie zaświadczenie o uzyskaniu certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie danej kwalifikacji przez słuchacza kwalifikacyjnego kursu zawodowego.

Dotacja z tytułu prowadzenia kwalifikacyjnego kursu zawodowego jest wypłacana jednorazowo, na rachunek bankowy szkoły, w terminie 30 dni od dnia złożenia powiatowi przez organ prowadzący szkołę zaświadczenia o uzyskaniu certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie danej kwalifikacji przez słuchacza kwalifikacyjnego kursu zawodowego.

Dotacja z tytułu prowadzenia KKZ może być wykorzystana także na refundację wydatków związanych z realizacją zadań szkoły poniesionych przez szkołę w okresie roku budżetowego poprzedzającego rok wypłacenia dotacji.

Dotacje są przeznaczone na dofinansowanie realizacji zadań szkoły w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym kształcenia specjalnego i profilaktyki społecznej. Dotacje mogą być wykorzystane wyłącznie na:

- 1) pokrycie wydatków bieżących szkoły, obejmujących każdy wydatek poniesiony na cele działalności szkoły, w tym na:
 - a) wynagrodzenie osoby fizycznej zatrudnionej, w tym na podstawie umowy cywilnoprawnej, w szkole oraz osoby fizycznej prowadzącej szkołę, jeżeli pełni funkcję dyrektora szkoły - w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 150 proc. średniego wynagrodzenia nauczyciela dyplomowanego, o którym mowa w art. 30 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela,
 - b) sfinansowanie wydatków związanych z realizacją zadań organu prowadzącego, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy - Prawo oświatowe, oraz badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu kandydatów i uczniów szkoły kształcącej w zawodzie kierowca mechanik lub technik transportu drogowego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami;
- 2) pokrycie wydatków na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obejmujących:
 - a) książki i inne zbiory biblioteczne,
 - b) środki dydaktyczne służące procesowi dydaktyczno-wychowawczemu realizowanemu w szkołach,
 - c) sprzęt rekreacyjny i sportowy dla uczniów,
 - d) meble,
 - e) pozostałe środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne o wartości nieprzekraczającej wielkości określonej zgodnie z art. 16f ust. 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, dla których odpisy amortyzacyjne są uznawane za koszt uzyskania przychodu w 100 proc. ich wartości w momencie oddania do użytkowania.

Dotacja może być wykorzystana wyłącznie na pokrycie wydatków związanych z realizacją ww. zadań, poniesionych w roku budżetowym, na który dotacja została udzielona, niezależnie od tego, którego roku dotyczą te zadania. Przez wydatki bieżące, o których mowa w pkt 1, należy rozumieć wydatki bieżące, o których mowa w art. 236 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Tryb udzielania i rozliczania dotacji, tryb przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania, a także termin i sposób rozliczenia wykorzystania dotacji ustala, w drodze uchwały, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego - **Ustawa o finansowaniu zadań oświatowych**.

Uczestnicy KKZ

Kształcenie w formach pozaszkolnych co do zasady jest przeznaczone dla osób dorosłych, które spełniły obowiązek szkolny. Jednakże uczestnikami tego kształcenia, w szczególności na kwalifikacyjnych kursach zawodowych mogą być osoby niepełnoletnie (uczniowie).

W przypadku kształcenia na prawo jazdy kat. C, kandydat przed przystąpieniem do egzaminu państwowego musi mieć ukończone 18 lat.

Aby uzyskać prawo jazdy C+E kandydat przed przystąpieniem do egzaminu państwowego musi posiadać uprawnienia kat. C.

Aby rozpocząć kształcenie w zakresie prawa jazdy uczeń musi zostać zgłoszony do szkolenia w organie administracji samorządowej (wydziale komunikacji) i uzyskać tzw. Profil kursanta - **Ustawa o kierujących pojazdami**.

Kursy umiejętności zawodowych - KUZ

Istnieje możliwość kształcenia jedynie w zakresie części kwalifikacji obejmującej program kształcenia na prawo jazdy kat. C, C+E, bez konieczności realizacji całej kwalifikacji.

Można to przeprowadzić na KUZ. Należy jednak spełnić warunki dotyczące wieku oraz konieczności uzyskania profilu kursanta, określone w ustawie o kierujących pojazdami. Należy też podkreślić, że nie jest to przygotowanie do zawodu, lecz jedynie do uzyskania uprawnień do kierowania.

Program nauczania KUZ uwzględnia:

- a) podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo
- b) efekty kształcenia właściwe dla dodatkowych umiejętności zawodowych określone w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy Prawo Oświatowe. **Art. 4 pkt 35a UPO**

KUZ mogą być prowadzone przez:

- 1) publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe - w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształcą szkoła;
- 2) publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego. **Art. 117 ust. 2a UPO**

W obecnym stanie prawnym nie przewiduje się dotowania z tytułu prowadzenia KUZ.

Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. poz. 2203, z późn. zm.)

3. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz.U. z 2019 r. poz. 341, z późn. zm.)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. poz. 652)